

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/64/2019
Identifikačné číslo spisu:	1712218836
Dátum vydania rozhodnutia:	23.09.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1712218836.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Górásza a členov senátu JUDr. Oľgy Trnkovej a JUDr. Branislava Kráľa (sudca spravodajca), v spore žalobcu Štátny fond rozvoja bývania, IČO: 31 749 542, so sídlom v Bratislave, Lamačská cesta 8, zastúpeného Advokátskou kanceláriou GARAJ & Partners s. r. o., IČO: 35 951 125, so sídlom v Bratislave, Jozefská 3, za ktorú koná JUDr. Marian Garaj, konateľ, advokát, proti žalovaným 1/ V. U., bývajúcemu v G., V. XXX, 2/ S. U., bývajúcej v G., V. XXX, 3/ Q. U., bývajúcemu v O., W. XX a 4/ V. Z., bývajúcemu v W. XX, spoločne zastúpeným advokátom, Mgr. Rastislavom Domčekom, so sídlom v Bratislave, Černyševského 26, o zaplatenie 30 444,98 eur spolu s príslušenstvom, ktorý spor bol vedený na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4C/198/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. septembra 2018 sp. zn. 9Co/285/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaným 1/ až 4/ priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobou podanou na súde 6. novembra 2012 žalobca sa domáhal, aby súd rozhodol o splnení povinnosti žalovanými 1/ až 4/ zaplatiť mu 30 444,98 eur spolu so zmluvným úrokom vo výške 13 085 eur ku dňu 21. októbra 2012, úrokom z omeškania vo výške 8,75 % zo sumy 30 444,98 eur od 22. októbra 2012 až do zaplatenia a zmluvnou pokutou vo výške 4 352,99 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť ostatných. Ako rozhodujúce skutočnosti uviedol, že so žalovanými 1/ a 2/ uzavrel 2. júna 2004 Zmluvu o poskytnutí podpory vo forme úveru č. 108/194/2004 podľa zákona č. 607/2003 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania (ďalej len „Zmluva“) vo výške 33 193,91 eur. Pohľadávka poskytovateľa podpory bola zabezpečená ručením žalovaných 3/ a 4/. Keďže žalovaní 1/ a 2/ sa dostali do omeškania s úhradou splátok po relevantný čas (ku dňu 31. augusta 2008 mali dlžobu za neuhradené splátky vo výške 3 351,66 eur), bola dňa 12. marca 2009 medzi veriteľom a dlžníkmi uzavretá dohoda o splátkach, na základe ktorej sa dlžníci zaviazali celý dlh splniť v termíne do 15. augusta 2009. Z dôvodu opakovaného porušovania povinností zo strany žalovaných,

žalobca 16. júna 2010 odstúpil od Zmluvy, pričom pri kontrole finančných zostáv bolo zistené, že k 21. októbru 2012 boli žalovaní v omeškaní so splácaním poskytnutého úveru vo výške nesplatenej istiny 30 444,98 eur a nesplatených úrokov 13 085 eur.

2. Žalovaní v rámci svojej procesnej obrany, okrem iného, namietali, že právo žalobcu sa premlčalo.

3. Okresný súd Pezinok (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 7. augusta 2017 č. k. 4C/198/2013-106 uložil žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne a žalovaným 3/ a 4/ povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4 177,79 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne od 16. augusta 2009 do zaplattenia a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovaným priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 84 %.

4. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že dňa 2. júna 2004 bola medzi žalobcom a žalovanými 1/ a 2/ uzatvorená Zmluva o poskytnutí podpory, pričom k tejto boli pripojené aj ručiteľské vyhlásenia žalovaných 3/ a 4/. Žiadna zo strán nespochybnila, že by priebežne dochádzalo k úhradám záväzkov vzniknutých z predmetnej zmluvy a takisto žiadna zo strán nespochybnila, že by jej bolo doručené odstúpenie od Zmluvy o poskytnutí podpory datované 16. júna 2010. Žalovaným sa nepodarilo preukázať ich tvrdenie, že by účinne došlo k odstúpeniu od Zmluvy o poskytnutí podpory už v roku 2005 alebo 2009. Súd v tomto smere neakceptoval čestné vyhlásenia žalovaných 2/ a 4/, pretože tieto nemali žiadnu dôkaznú silu. Súd vychádzal zo zhodného vyjadrenia strán, že odstúpenie zo 16. júna 2010 bolo doručené všetkým žalovaným, t. j. účastníkom Zmluvy o poskytnutí podpory, ako aj ručiteľom. Ani jedna zo strán taktiež nespochybnila uzatvorenie Dohody o splátkach, ktorej predmetom bolo, ako jednoznačne vyplývalo z jej obsahu, uznanie dlhu žalovanými 1/ a 2/ voči žalobcovi vo výške 4 177,79 eur. Nikto nespochybnil, že by sa táto dohoda týkala práve dlhu vzniknutého zo Zmluvy o poskytnutí podpory, súd po preskúmaní jej obsahu však jednoznačne vylúčil, že by sa toto uznanie malo vzťahovať na celý záväzok žalovaných vzniknutých zo Zmluvy o poskytnutí podpory (v bode 1 dohody bola jednoznačne uvedená výška uznaného dlhu, ako aj vyjadrenie záväzku žalovaných 1/ a 2/ tento uhradiť do 15. augusta 2009).

5. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí uviedol, že prostredníctvom žalobcu sa financujú priority štátnej bytovej politiky schválené vládou Slovenskej republiky pri rozširovaní a zveľaďovaní bytového fondu. Samotný fond (žalobca) je finančnou inštitúciou slúžiacou na implementáciu nástrojov finančného inžinierstva a poskytnutie podpory, i vo forme úveru, pričom táto forma podpory je upravená v osobitnom zákone. Osobitný zákon teda vymedzoval základné náležitosti Zmluvy o poskytnutí podpory (§ 12 ods. 1 a 2 zákona č. 607/2003 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania v znení účinnom v čase uzavretia Zmluvy o poskytnutí podpory) a z tohto dôvodu nebol podľa názoru prvoinštančného súdu správny názor žalobcu, podľa ktorého Zmluvu o poskytnutí podpory možno subsumovať pod ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka. Ak zákonodarca použil v § 8 ods. 1 písm. a/ pojem úver, jednalo sa len o terminologickú zhodu s úverom v intenciách § 497 Obchodného zákonníka. Žalobca nedisponoval oprávnením poskytovať úvery podľa § 497 Obchodného zákonníka, ale výlučne podľa zákona o Štátnom fonde rozvoja bývania. Zmluva o poskytnutí podpory bola osobitným zmluvným typom vymedzeným týmto osobitným zákonom. V Zmluve o poskytnutí podpory bolo v bode 12.3. jasne uvedené, že táto sa riadi osobitnými zákonmi (vo vzťahu k jej osobitnej forme) a ostatnými všeobecne záväznými predpismi, a to najmä Občianskym zákonníkom. Uvedené zmluvné dojednanie nebolo možné vyložiť inak než tak, že ak na zmluvné vzťahy nebolo možné použiť osobitné zákony vzťahujúce sa na Štátny fond rozvoja bývania, bolo nutné aplikovať všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka (i vo vzťahu k premlčaniu).

6. Súd prvej inštancie sa nestotožnil ani s právnym názorom žalovaných, podľa ktorých by Zmluva o poskytnutí podpory mala byť posudzovaná aj ako zmluva spotrebiteľská. V tomto smere uviedol, že aj napriek tomu, že vývoj legislatívy a judikatúry neustále rozširuje okruh zmlúv, ktoré je nutné subsumovať pod spotrebiteľský právny režim (vrátane zmlúv, ktoré nebolo možné v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia Zmluvy o poskytnutí podpory posúdiť ako zmluvy spotrebiteľské, resp. spotrebiteľské úverové zmluvy), definícia pojmu dodávateľa sa nezmenila. Bolo

potom zrejme, že Štátny fond rozvoja bývania nebolo možné definovať ako dodávateľa, pretože jeho činnosť bola jasne vymedzená v zákone (rozširovanie a zveľaďovanie bytového fondu ako jedna z priorít štátnej bytovej politiky) a túto nebolo možné za žiadnych okolností identifikovať ako obchodnú alebo podnikateľskú, a to ani za predpokladu, že táto inštitúcia vytvárala pri svojej činnosti, ktorou bolo aj poskytovanie úverov (za štátom určeným účelom) určitý zisk. Takýto „zisk“ bolo nutné chápať len v intenciách § 4 zákona o Štátnom fonde rozvoja bývania, a teda ho bolo možné použiť len (a opätovne) na štátnu podporu poskytovanú na účel uskutočnenia pomoci štátu pri rozširovaní a zveľaďovaní bytového fondu, resp. výdavky súvisiace s činnosťou fondu.

7. V ďalšom sa súd prvej inštancie venoval odstúpeniu od zmluvy, pričom dospel k záveru, že jednostranným odstúpením od Zmluvy o poskytnutí podpory listom zo 16. júna 2010 došlo k zrušeniu Zmluvy o poskytnutí podpory v zmysle Občianskeho zákonníka (od počiatku) a žalovaným vznikla povinnosť vydať žalobcovi poskytnutý úver z titulu bezdôvodného obohatenia. Strany v konaní zhodne uviedli, že došlo k doručeniu predmetného odstúpenia od zmluvy, neuviedli však, k akému dátumu im tieto listiny boli doručené. Súd po ich preskúmaní však zistil, že tieto boli expedované najneskôr ku dňu 15. júla 2010 (podľa pečiatky na listoch), a teda ak boli podané v tento deň na poštovú prepravu, i za predpokladu, že tieto mohli byť uložené na pošte celých 18 dní, k ich doručeniu nemohlo dôjsť neskôr ako k 15. augustu 2010. V zmysle odstúpenia od Zmluvy o poskytnutí podpory mali žalovaní uhradiť dlh vyplývajúci zo zmluvy do 30 dní od doručenia odstúpenia, t. j. splatnosť dlhu nastala najneskôr 14. septembra 2010 (i v zmysle bodu 8.4. Zmluvy o poskytnutí podpory). Ku dňu 6. novembra 2012, kedy bola vo veci podaná žaloba, tak dvojročná subjektívna lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia už uplynula. Súd prihliadol na premĺčanie nároku žalobcu na námietku žalovaných, a preto žalobu o zaplatenie v prevažnej časti zamietol. Z dôvodu hospodárnosti konania sa už nezaoberal riadnym vyčíslením žalovanej sumy podľa jednotlivých splátok, ako žiadali žalovaní. Takisto neskúmal nároky žalobcu vo vzťahu k príslušenstvu pohľadávky (úroky, zmluvná pokuta atď.), pretože tieto boli akcesorickej povahy a sledovali osud hlavného záväzku, teda boli taktiež premĺčané.

8. Súd prvej inštancie sa osobitne zaoberal aj existenciou Dohody o splátkach z 12. marca 2009, ktorá bola podpísaná ešte v čase platnosti a účinnosti Zmluvy o poskytnutí podpory. Žalovaní 1/ a 2/ v nej uznali svoj dlh na splátkach k úveru (v dohode nebol tento úver vôbec špecifikovaný, s poukazom na zmluvné strany však bolo zrejme, že sa jednalo o úver z predmetnej Zmluvy o poskytnutí podpory) k 1. marcu 2009 v sume 4 177,79 eur a tento sa zaviazali uhradiť do 15. augusta 2009. Premĺčacia doba 10 rokov (§ 110 Občianskeho zákonníka) v prípade toho dlhu plynula od 16. augusta 2009 a keďže v čase podania žaloby ešte neuplynula, nebol žalovaný nárok v tejto časti premĺčaný. Preto súd prvej inštancie túto sumu žalobcovi priznal i so zákonnými úrokmi z omeškania podľa občianskoprávných predpisov (odo dňa omeškania). Žalovaní 3/ a 4/ v priebehu celého konania nespochybnili a ani netvrdili, že by s uznaním dlhu (písomne) nesúhlasili (§ 548 ods. 3 Občianskeho zákonníka), a teda uznanie dlhu žalovanými 1/ a 2/ bolo účinné aj voči žalovaným 3/ a 4/. Záverom súd prvej inštancie poukázal na to, že Dohoda o splátkach, aj napriek tomu, že v nej bolo uvedené, že sa riadila ustanoveniami Obchodného zákonníka, spadala pod právny režim hlavného záväzku, t. j. pod režim Občianskeho zákonníka. Uviedol, že nakoľko vzťahy neupravené v Zmluve o poskytnutí podpory s poukazom na jej osobitnú formu (zákon o Štátnom fonde rozvoja bývania) a na jej zmluvné dojednania bolo nutné subsumovať pod ustanovenia Občianskeho zákonníka, dospel k záveru, že nároky z nej vyplývajúce s výnimkou uznaného dlhu vo výške 4 177,79 eur boli v zmysle § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka premĺčané a nebolo ich možné žalobcovi priznať. Z týchto dôvodov žalobu v prevažnom rozsahu zamietol a žalobcovi priznal len nároky vyplývajúce z uzavretej Dohody o splátkach. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

9. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. septembra 2018 sp. zn. 9Co/285/2017 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti tak, že žalobu zamietol a v napadnutej zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovaným priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

10. Odvolací súd za rozhodujúcu, považoval otázku, či Zmluvu o poskytnutí podpory uzavretú 2. júna

2004 medzi žalobcom a žalovanými 1/ a 2/ možno/nemožno označiť za spotrebiteľskú. Na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že táto Zmluva bola zmluvou spotrebiteľskou. Súdu prvej inštancie vytkol, že až príliš úzko, iba gramaticky vykladal ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nezohľadňujúc pritom v celej šírke obsah pojmu dodávateľ tak, ako je definovaný v príslušných normách európskeho práva. Výkladu, uskutočnenom súdom prvej inštancie, tak chýbal systematický rozmer. Zdôraznil, že súdy členských štátov EÚ sú pri aplikácii vnútroštátneho práva povinné vykladať ho v čo najväčšej možnej miere v súlade so znením a účelom príslušných smerníc, aby bolo zabezpečené dosiahnutie smernicami požadovaného výsledku, resp. v širšom zmysle harmonizácie práva v EÚ (tzv. „eurokonformný“ výklad). V čl. 2 písm. c/ smernice č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách je pojem „predajca alebo dodávateľ“ definovaný ako akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom vzťahujúcim sa k jeho obchodom, podnikaniu alebo povolaniu bez ohľadu na to, či má verejnú alebo súkromnú formu vlastníctva. V zmysle uvedeného ustanovenia sa potom pôsobnosť smernice č. 93/13/EHS vzťahuje aj na organizácie verejnoprávnej povahy, pokiaľ vstupujú do zmluvných vzťahov s osobami spĺňajúcimi znaky spotrebiteľa, ktoré možno subsumovať pod obchodnú alebo podnikateľskú činnosť, či výkon určitej profesie.

11. Odvolací súd uviedol, že žalobca v rámci predmetu svojej činnosti uzatvára úverové zmluvy, ktorými prenecháva druhému účastníkovi zmluvy finančné prostriedky a ten sa na druhej strane zaväzuje tieto finančné prostriedky navýšené o stanovený úrok vrátiť. Činnosť žalobcu je preto v podstate zhodná s činnosťou súkromnoprávných podnikateľských subjektov, ktorých predmetom činnosti je poskytovanie úverov. Účelové viazanie finančných prostriedkov, ktorými disponuje žalobca, na štátnu politiku v oblasti bývania, nič nemení na fakticky obchodnej povahe tejto činnosti. Ani účelové viazanie zisku vytvoreného žalobcom, nevylučuje jeho postavenie dodávateľa. Skutočnosť, že zisk z činnosti žalobcu nie je príjmom jeho zriaďovateľa, resp. štátu, ale ostáva žalobcovi na ďalšie zabezpečovanie plnenia jeho úloh, vyplýva z dobrovoľného rozhodnutia štátu, ktoré bolo formulované zákonodarcom v príslušnom zákone upravujúcom postavenie žalobcu. V zmysle judikatúry Súdneho dvora EÚ je potrebné pojem dodávateľ vykladať rozširujúco (Jahani BV, C-488/11 z 30. mája 2013, bod 28). Pritom treba zohľadniť, že účelom právnych noriem spotrebiteľského práva je ochrana slabšej, znevýhodnenej strany, ktorá nemá dostatočnú vyjednávaciu silu ani informovanosť, na základe čoho je vedená k uzatvoreniu individuálne nedojednávanej zmluvy, ktorej obsah v zásade nemôže ovplyvniť (rozsudky zo 14. júna 2012, Banco Espanol de Crédito, C-618/10, bod 39, a z 21. februára 2013, Banif Plus Bank, C-472/11, bod 19). Pokiaľ je teda medzi účastníkmi zmluvy vyššie popísaný nerovný vzťah, je potrebné sa v zásade prikloniť k jeho podradeniu pod normy upravujúce ochranu spotrebiteľa a takýto vzťah považovať za spotrebiteľský, pokiaľ to nie je určitým predpisom explicitne vylúčené. Obchádzanie právnych noriem zameraných na ochranu spotrebiteľa, resp. vylúčenie spotrebiteľov z im náležiackej právnej ochrany len na základe právnej formy subjektu, ktorým je dodávateľ, nie je možné akceptovať. Udržateľnosť vyššie uvedeného právneho posúdenia zmluvného vzťahu medzi stranami sporu ako spotrebiteľského, podľa názoru odvolacieho súdu podporuje aj aktuálne rozhodnutie Súdneho dvora EÚ č. C-147/16 zo 17. mája 2018 vo veci Karel de Grote - Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen VZW proti Susan Romy Jozef Kuijpers, v ktorom Súdny dvor judikoval, že slobodné vzdelávacie zariadenie, o aké ide vo veci samej, ktoré uzavrelo s jednou zo svojich študentiek zmluvu o podmienkach splácania súm, ktoré táto študentka dlhuje z titulu študijných poplatkov a nákladov na študijný pobyt, má byť v rámci tejto zmluvy považované za „predajcu alebo dodávateľa“ v zmysle ustanovenia čl. 2 písm. c/ smernice č. 93/13/EHS, takže uvedená zmluva patrí do pôsobnosti tejto smernice.

12. V ďalšom odvolací súd uviedol, že popri hlavnej zmluve má spotrebiteľskú povahu aj dohoda o ručení, uzavretá medzi žalobcom ako veriteľom a žalovanými 3/ a 4/ ako ručiteľmi. Nakoľko veriteľ (žalobca) mal pri uzatváraní dohody o ručení postavenie dodávateľa a ručiteľia (žalovaní 3/ a 4/) nepochybne postavenie spotrebiteľov, i na dohodu o ručení, treba nazerať ako na spotrebiteľskú zmluvu.

13. K samotnému vyhodnoteniu Zmluvy o poskytnutí podpory ako zmluvy nepomenovanej, upravenej Občianskym zákonníkom, odvolací súd uviedol, že predmetná zmluva spĺňala všetky náležitosti zmluvy o úvere podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Vyplývalo z nej, že sa ňou veriteľ zaviazal

poskytnúť dlžníkom na požiadanie finančné prostriedky a dlžníci sa zaviazali poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Skutočnosť, že išlo o zmluvu o úvere, nemusela potom byť v zmluve výslovne uvedená, podstatné bolo, že zmluva spĺňala podstatné náležitosti tohto zmluvného typu. Nakoľko sa všetky zmluvné vzťahy (t. j. tak zmluva o úvere, ako aj dohoda o ručení) medzi stranami sporu spravovali ustanoveniami o ochrane spotrebiteľa, bolo potrebné na nároky vzniknuté na takomto zmluvnom podklade, aplikovať okrem iného aj ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ustanovujúce kogentnú povahu noriem Občianskeho zákonníka v spotrebiteľských vzťahoch v prípadoch, ak by aplikácia iného predpisu bola pre spotrebiteľa nevýhodnejšia. Uvedené platí bez ohľadu na konkrétny zmluvný typ, a teda aj na zmluvné typy upravené v Obchodnom zákonníku, vrátane absolútnych obchodnoprávných záväzkov.

14. K uplatnenej námietke premlčania žalovanými, odvolací súd uviedol, že nakoľko v danej veci išlo o spor vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy, na premlčanie bolo potrebné (v súlade s § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka) aplikovať právnu úpravu obsiahnutú v § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka.

15. V konaní potom nebolo sporné, že žalovaní riadne nesplácali poskytnutý úver a dostali sa s jeho jednotlivými splátkami do omeškania. Rovnako nebolo sporné, že žalobca odstúpil od Zmluvy o poskytnutí podpory, avšak strany sporu sa nezhodli na čase, kedy toto odstúpenie od zmluvy nadobudlo účinnosť. Keďže išlo o hmotnoprávny úkon, jeho účinky nastali až momentom, kedy sa dostal k svojmu adresátovi. Odvolací súd bol v zhode so súdom prvej inštancie, že iba listy zo 16. júna 2010, obsahujúce odstúpenie od zmluvy, boli žalovaným riadne doručené (ich doručenie nesporevala žiadna zo strán sporu). Tieto boli doručené najneskôr v priebehu mesiaca august 2010, a s poukazom na žalobcom poskytnutú dodatočnú 30-dňovú lehotu na splnenie dlžného záväzku, splatnosť pohľadávky nastala najneskôr v septembri 2010. Nakoľko odstúpením od zmluvy sa zmluva od počiatku zrušila (§ 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a jednotlivým účastníkom zmluvy vznikla povinnosť vydať si navzájom, či si plnili (§ 457 Občianskeho zákonníka), teda ich vzájomné nároky sa dostali do právneho režimu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, na uplatnenie nárokov z takejto zrušenej zmluvy sa vzťahovala osobitná dvojročná subjektívna premlčacia lehota podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Nebolo sporným, že žalobca v čase odstúpenia od zmluvy vedel o existencii bezdôvodného obohatenia na strane žalovaných, preto mu premlčacia lehota začala plynúť najneskôr v mesiaci september 2010 a uplynula v mesiaci september 2012. Žalobca podal žalobu na súd prvej inštancie až dňa 6. novembra 2012, teda po uplynutí premlčacej lehoty. Pohľadávka žalobcu tak bola v celom rozsahu premlčaná.

16. K záveru o premlčaní nároku žalobcu potom správne dospel i súd prvej inštancie, pochybil však pri posudzovaní Dohody o splátkach z 12. marca 2009, ktorej obsahom malo byť i uznanie dlhu, keď ho nesprávne pokladal za platné, a keď v prípade uznannej časti dlhu mal za to, že sa premlčuje v desaťročnej lehote odo dňa uznania dlhu (§ 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd v tomto smere uviedol, že uznanie dlhu je jednostranný právny úkon dlžníka adresovaný veriteľovi, ktorým dlžník veriteľovi dáva najavo, že svoj záväzok uznáva. Popri všeobecných náležitostiach právnych úkonov (§ 34 a nasl. Občianskeho zákonníka) je na platnosť uznania dlhu potrebná písomná forma, vyjadrenie prísľubu zaplatiť dlh a uvedenie dôvodu dlhu a jeho výšky. Len samotné splnenie týchto náležitostí ešte nerobí z právneho úkonu uznávacie vyhlásenie, pokiaľ nie je podložené aj vôľou konajúcej osoby, smerujúcou k vzniku práv či povinností vyplývajúcich z § 110 ods. 1, prípadne z § 558 Občianskeho zákonníka (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Odo/501/2004).

17. V danej veci bol právny úkon uznania dlhu realizovaný na tlačive predpripravenom žalobcom, do ktorého obsahu nemohli žalovaní 1/ a 2/ nijako zasiahnuť. V označení, ako aj v texte posudzovaného právneho úkonu, bolo opakovane uvedené a zdôraznené, že išlo o dohodu o splátkach. Skutočnosť, že jej súčasťou bol i osobitný právny úkon „uznanie dlhu“ s úplne iným právnym významom, však bola zjavne v najväčšej možnej miere zámerne zastretá. Z obsahu predmetnej listiny nevyplývalo, že by žalovaní 1/ a 2/ mali vôbec vedomosť, že popri dohode o splátkach (ktorá však podľa svojho obsahu bola dohodou o odložení splatnosti) uznávajú dlh a že by mali vedomosť o význame takéhoto právneho úkonu a následkami s tým spojenými. Takto vykonaný právny úkon je preto neplatný pre nedostatok vôle a

slobody na strane žalovaných 1/ a 2/ v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka a súčasne pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Konanie žalobcu, ktorým žalovaným 1/ a 2/ predložil zneužívajúc ich nevedomosť formulárové tlačivo, obsahom ktorého bola dohoda o splátkach a zároveň v texte ukryté uznanie dlhu (o ktorého dosiahnutie skryto žalobca usiloval), bolo potrebné tiež považovať za nekalú obchodnú praktiku podľa § 7 ods. 2 písm. b/ zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Žalobcom uplatnená obchodná praktika bola i klamlivá, keď žalovaným 1/ a 2/ neprístupnil podstatnú informáciu o právnych dôsledkoch uznania dlhu. Nekalé obchodné praktiky sú zakázané (§ 7 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa), a aj z tohto dôvodu nebolo možné takto v rozpore s dobrými mravmi (§ 39 Občianskeho zákonníka) dosiahnutému uznaniu dlhu priznať právne účinky. V neposlednom rade odvolací súd považoval predmetné uznanie dlhu za neplatné aj pre jeho neurčitosť (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka), keď z neho síce bola zrejماً výška uznaného dlhu, avšak v nej nebol špecifikovaný i právny dôvod jeho vzniku. Odvolací súd poukázal i na to, že obsahom predmetnej Dohody o splátkach bolo i rozväzujúce ustanovenie, na základe ktorého sa v prípade neuhradenia dlhu v zmysle dohodnutých podmienok dohoda zrušovala. V predmetnom ustanovení však nebolo potom výslovne špecifikované, či sa rušila dohoda iba v časti posunutia splatnosti, alebo aj v časti uznania dlhu, hoci by v pochybnostiach platil výklad priaznivejší pre spotrebiteľa (§ 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

18. Odvolací súd uzavrel, že nakoľko v danej veci nedošlo zo strany žalovaných k platnému uznaniu dlhu, spravovalo sa premĺčanie celej pohľadávky žalobcu ustanovením § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho bolo potrebné konštatovať, že došlo k premĺčaniu pohľadávky ako celku. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti, ktorou súd prvej inštancie vyhovel žalobe, rozsudok zmenil podľa § 388 CSP tak, že žalobu zamietol a v napadnutej zamietajúcej časti ho potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

19. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalobca podal dovolanie. Prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/CSP majúca za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Podľa žalobcu dovolacím súdom dosiaľ nevyriešená právna otázka sa týka právneho posúdenia, «či žalobca uzatvorením zmluvy o poskytnutí podpory podľa ust. zákona č. NR SR 124/1996 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania v znení neskorších predpisov s fyzickou osobou uzatvára spotrebiteľskú zmluvu spĺňajúcu kritéria ust. § 52 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, resp. inej spotrebiteľskej právnej normy, a teda, či sa na uvedený právny vzťah majú aplikovať platné a účinné právne predpisy Slovenskej republiky, resp. únijné predpisy upravujúce ochranu spotrebiteľa, alebo je uvedená aplikácia v danom prípade vylúčená». Uviedol, že v súčasnosti už zákon č. 124/1996 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania nie je platný a účinný, bol zrušený a nahradený zákonom č. 607/2003 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania, ktorý bol nahradený zákonom č. 150/2013 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania (ďalej len „zákon o ŠFRB“).

20. Žalobca za nesprávny považuje právny záver odvolacieho súdu, že v prejednávanej veci bola správna aplikácia ustanovení Občianskeho zákonníka a že Zmluva je (o. i.) aj zmluvou spotrebiteľskou, na ktorú sa vzťahuje osobitná právna úprava o ochrane spotrebiteľa, a aj keď ide o úver, ktorý patrí podľa § 261 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka medzi tzv. absolútne obchody, nie je možné ani v tomto prípade určovať premĺčaciu dobu podľa ostatne menovaného zákonníka, ale tá sa má určovať podľa Občianskeho zákonníka. Žalobca má za to, že daný právny vzťah nespadá pod ustanovenie § 52 OZ a nemožno naň aplikovať ostatné ustanovenia spotrebiteľského práva ani smernice úijného práva zaoberajúce sa touto problematikou. V danej veci existujú dôvody na vylúčenie žalovaných zo spotrebiteľsko-právnej ochrany. Má za to, že v danom prípade je potrebné aplikovať prioritne normy obchodného práva, pretože poskytuje podporu vo forme úveru a úverový vzťah je podľa ustanovenia § 261 ods. 6 písm. d/ Obchodného zákonníka absolútnym obchodnoprávnym vzťahom.

21. Žalobca v dovolaní tiež tvrdí, že z pohľadu vnútroštátneho práva nenapĺňa znaky dodávateľa, t. j. predpoklady hypotézy právnej normy obsiahnutej v ustanovení § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, na

ktorú sa odvolací súd odvolával, a preto nemôže spĺňať ani kritéria ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ak jedným z účastníkov zmluvného vzťahu nie je dodávateľ, nakoľko nespĺňa zákonné pojmové znaky a podmienky, nemožno vyvodiť právny záver, že taký zmluvný vzťah je vzťahom spotrebiteľským. Charakter spotrebiteľskej zmluvy nemožno odvíjať len od skutočnosti, že jedna zo zmluvných strán, v danom prípade žiadateľ nemal možnosť ovplyvniť jej zmluvné podmienky. Navyše možnosť ovplyvnenia zmluvných podmienok nie je daná ani na strane žalobcu. Poukázal na skutočnosť, že 7. septembra 2017 bola Národnou radou Slovenskej republiky schválená novela zákona č. 150/2013 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania v znení neskorších predpisov, pričom v zmysle bodu 19 dôvodovej správy k tejto novele «Súčasne ani Štátny fond rozvoja bývania nespĺňa definíciu dodávateľa podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Z uvedených dôvodov podpora poskytnutá vo forme úveru nie je spotrebiteľskou zmluvou podľa Občianskeho zákonníka ani spotrebiteľským úverom podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov». Zákonodarcu teda explicitne stanovil, že žalobca nespĺňa zákonnú definíciu dodávateľa podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, teda žalobca nie je dodávateľom a zmluva o poskytnutí podpory nie je spotrebiteľskou zmluvou. Žalobca je jednoznačne vylúčený z pôsobnosti zákona o spotrebiteľských úveroch a zákona o úveroch na bývanie, ktoré predstavujú osobitnú právnu úpravu úverových vzťahov. Žalobca má za to, že je inštitútom sui generis, slúžiacim ako jeden z ekonomických nástrojov štátnej bytovej politiky v Slovenskej republike.

22. Ohľadne uznania dlhu vo výške 4.177,79 eur žalobca poukázal na to, že žalovaní 1/ a 2/ uznali svoj záväzok pred odstúpením od Zmluvy, keď tento záväzok predstavoval sumu omeškaných splátok ku dňu uznania dlhu. Nakoľko sa splátky nepremlčujú samostatne v zmysle Obchodného zákonníka, nárok v čase uznania nebol premlčaný. Následné posúdenie uznania dlhu žalovanými 1/, 2/ ako neplatného úkonu, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi, nemalo oporu v zákone, nakoľko tento úkon bol vykonaný slobodne, vážne a bez nátlaku. Žalovaní 1/ a 2/ sa svojim pričinením dostali do omeškania s úhradou riadnych mesačných splátok a následne požiadali žalobcu o uzatvorenie splátkového kalendára. Žalobca jeho vystavením vyhovel žiadosti žalovaných, pričom v tomto smere nemožno hovoriť, že z jeho strany išlo o konanie, ktoré by bolo v rozpore s dobrými mravmi.

23. Žalobca v doplneniach dovolania (vyjadreniach a „oznámení skutočnosti majúcej zásadný význam na právne posúdenie vecí“) namietal, že jeho osobu nemožno subsumovať pod pojem dodávateľa v zmysle vnútroštátnej právnej úpravy, ani podľa úniijného práva zaoberajúceho sa touto problematikou, tak ako to urobili sudy nižších inštancií. Rozoberal svoje postavenie z hľadiska predpisov úniijného práva a konštatoval, že bol zriadený ako subjekt, ktorého úlohou je podpora bytovej politiky štátu. Ochranu žiadateľom o úver poskytuje už tým, že podporu vo forme úveru môžu získať za zvýhodnených podmienok, oproti podmienkam trhovým, z jeho strany ide o službu verejného záujmu, ktorú úniijné právo navrhuje vylúčiť z noriem upravujúcich ochranu spotrebiteľa. Ďalej uviedol, že smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, na preambulu ktorej poukazoval odvolací súd, sa nemôže uplatniť v prejednávanej veci. Uvedená smernica má ochraňovať vnútorný trh Európskej únie pred nekalými obchodnými praktikami, ide o priestor bez vnútorných štátnych hraníc. ŠFRB nepôsobí na uvedenom trhu, podporu vo forme úveru neposkytuje akémukoľvek občanovi európskej únie, ale iba osobám s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, čo sa vylučuje s princípom voľného pohybu v rámci vnútorného trhu Európskej únie. ŠFRB nekonkuruje iným subjektom, ktoré poskytujú úvery na bývanie, v rámci poskytovania úveru je povinný dodržiavať zákonom stanovené pravidlá. Rovnako v tomto prípade nemožno vychádzať ani zo smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, z ustanovení ktorej vychádzal odvolací súd. Uvedená smernica sa vzťahuje na posudzovanie nekalých podmienok v zmluvách, ktoré podliehajú ustanoveniam tejto smernice. Podľa názoru dovolateľa predmetná zmluva do pôsobnosti tejto smernice nepatrí, pretože sa na jej základe poskytujú služby vo všeobecnom záujme, v záujme realizácie bytovej politiky štátu, ktorá nie je regulovaná na európskej úrovni a je ponechaná na jednotlivé vnútroštátne úpravy. Žalobca naostatok poukázal na závery uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. apríla 2019 sp. zn. 4Cdo/106/2018.

24. Žalovaní vo svojom vyjadrení navrhli dovolanie zamietnuť. Súhlasili s názorom odvolacieho súdu o spotrebiteľskom charaktere zmluvného vzťahu, uzavretého medzi stranami sporu.

25. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolaniu nemožno vyhovieť.

26. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

27. Žalobca v dovolaní uviedol, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

28. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

29. V danom prípade žalobca v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom zadefinoval relevantnú právnu otázku (viď bod 19. tohto uznesenia odvolacieho súdu), ktorá nebola (v čase podania dovolania) dovolacím súdom vyriešená. Prípustnosť jej dovolania preto vyplýva z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. K tomu dovolací súd poznamenáva, že otázku, či je dovolanie prípustné, a ak áno, podľa ktorého ustanovenia CSP, posudzuje dovolací súd s prihliadnutím na procesný stav existujúci v čase podania dovolania.

30. V čase podania dovolania (január 2019) žalobcom nastolená právna otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Dovolací súd ale uznesením z 29. apríla 2019 sp. zn. 4Cdo/106/2018 rozhodol v analogickej právnej veci žalobcu ŠFRB (vo veci Okresného súdu Prešov sp. zn. 20C/331/2015) tak, že zrušil žalobu zamietajúce rozhodnutia súdov nižších inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na riešení rovnakej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu aj v teraz preskúmvanej veci, teda na vyriešení otázky, či právny vzťah založený medzi žalobcom a žalovanými 1/, 2/ z titulu Zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru uzavretej podľa ustanovení zákona č. 124/1996 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania z 2. júna 2004 (za vrátenie ktorej podpory ručili žalovaní 3/ a 4/), je spotrebiteľskou zmluvou, alebo sa jedná o čisto obchodnoprávny vzťah.

31. Dovolací súd v ostatnej označenej právnej veci dospel k záveru, že ŠFRB je osobitný subjekt zriadený zákonom na realizáciu podpory štátu v oblasti bytovej politiky zákonom upravenými nástrojmi, pri ktorej nemá postavenie dodávateľa podľa ustanovenia § 52 ods. 3 OZ a ním uzatvorené zmluvy pri realizácii podpory štátu v oblasti bytovej politiky nemajú charakter spotrebiteľskej zmluvy v zmysle ustanovenia § 52 ods. 1 OZ

32. Na odôvodnenie tohto záveru dovolací súd, po krátkom historickom exkurze úpravy

spotrebiteľského práva vo vnútroštátnej právnej úprave a výklade relevantných ustanovení právnych predpisov upravujúcich definujúcich pojmy „spotrebiteľské zmluvy“, „dodávateľa“ a „spotrebiteľa“, uviedol, že žalobca ŠFRB je právnickou osobou pôvodne zriadenou zákonom č. 124/1996 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania účinným od 1. mája 1996. Tento zákon upravil podmienky pre poskytovanie podpory štátu na rozširovanie a zveľaďovanie bytového fondu a vytvoril systém ekonomickej podpory rozvoja bývania a sústredení zdrojov pre tento účel v ŠFRB, ktorý bol ním zriadený (§1 ods. 1). Postavenie ŠFRB zostalo nezmenené aj po zákonných zmenách (zákon č. 607/2003 Z. z., zákon č. 150/2013 Z. z.) Podľa § 1 ods. 3 zákona č. 150/2013 Z. z. je ŠFRB finančnou inštitúciou slúžiacou na implementáciu finančných nástrojov podľa osobitného predpisu, ktorými sú Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013). ŠFRB neposkytuje podporu vo forme úveru širokej verejnosti, ale iba vymedzenému okruhu osôb, ktoré musia mať na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, ak ide o fyzickú osobu, prípadne sídlo, ak je žiadateľom podpory právnická osoba (§ 7 zákona č. 150/2013 Z. z.). Podpora sa poskytuje za zvýhodnených podmienok upravených v zákone. Štátny fond rozvoja bývania je koncipovaný ako tzv. obrátkový fond. Znamená to, že prostriedky, ktorými disponuje, sú používané najmä na poskytovanie podpory vo forme úverov za zvýhodnených podmienok, oproti podmienkam trhovým (§ 3, § 4 ods. 1 písm. a/ zákona č. 150/2013 Z. z.). Prostriedky fondu možno použiť aj na správu fondu, avšak len v zákonom limitovanom rozsahu (§ 4 ods. 1 písm. b/ zákona č. 150/2013 Z. z.). Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že žalobca ŠFRB je osobitný subjekt zriadený zákonom, prostredníctvom ktorého štát realizuje svoju bytovú politiku zákonom upravenými nástrojmi, medzi ktoré patrí aj zmluva o úvere. Jeho činnosť nemá atribúty podnikateľskej činnosti podľa § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka, nevykonáva činnosť za účelom dosiahnutia zisku, ale realizuje podporu štátu v oblasti bytovej politiky. Otázkou zostáva, či ŠFRB má aj v takomto prípade postavenie dodávateľa. Ako už dovolací súd konštatoval, posúdenie toho, či ide o dodávateľa je nutné vnímať aj v súvislostiach právnej úpravy a judikatúry práva EÚ. Dovolací súd v predmetnom rozhodnutí tiež poukázal na to, že ponímanie osoby dodávateľa v čl. 2 písm. c/ smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej „Smernica 93/13/EHS“) sa vzťahuje (len) na zmluvy, ktoré podliehajú tejto smernici. Podľa čl. 1 bod 2. tejto smernice «Zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia a ustanovenia alebo zásady medzinárodných dohôd, ktorých sú členské štáty alebo spoločenstvo zmluvnou stranou, najmä v oblasti dopravy, nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice». Do rozsahu tejto smernice nespádajú zmluvné podmienky, ktoré odrážajú zákonné alebo regulačné ustanovenia konkrétneho štátu. ŠFRB nemôže pri poskytovaní podpory bývania vo forme úveru uplatniť „voľnú úvahu“, ale je povinný dodržať zákonom stanovené pravidlá. Ak žiadateľ podpory splní zákonné podmienky fond je povinný s ním zmluvu za zvýhodnených, zákonom regulovaných podmienok, uzavrieť. V tomto prípade dovolací súd dospel k záveru, že na takto zákonom regulované uzatvárané zmluvy o úvere sa uvedená smernica nevzťahuje a nemožno z nej vychádzať pri výklade pojmu dodávateľa vo vzťahu k ŠFRB. Na podporu správnosti uvedeného záveru dovolací súd poukázal na to, že zákonodarcu vylúčil, aby sa na ŠFRB vzťahovala osobitná právna úprava spotrebiteľských úverov upravených zákonom č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a o pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 1 ods. 3 písm. p/). Rovnako je ŠFRB vylúčený aj z právnej úpravy úverov na bývanie upravených zákonom č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 1 ods. 4 písm. i/). Žalobca je tak inštitútom sui generis, slúži ako ekonomický nástroj bytovej politiky štátu. Ochrana spotrebiteľa sa má primárne uplatniť proti nekalým praktikám dodávateľov, ktoré sa pri realizovaní podpory štátom vylučujú. Podporu zo ŠFRB možno poskytnúť len špecifickej skupine žiadateľov za zákonom stanovených podmienok, ktoré sú pre žiadateľa priaznivejšie než podmienky, za ktorých by vedel obstaráť finančné prostriedky na kapitálovom trhu. ŠFRB ako účelový fond zriadený štátom si nemôže v zmluvách o poskytnutí podpory dohodnúť podmienky, ktoré by nemali oporu v zákone. Ako už bolo konštatované dodávateľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej

obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Na základe vyššie uvedených špecifik ŠFRB nevykonáva podnikateľskú, ani obchodnú činnosť, tak ako to má na mysli náš právny poriadok. Keďže však ochranu spotrebiteľa je nutné vnímať aj v súvislostiach právnej úpravy a judikatúry práva EÚ, teda v zmysle cieľov komunitárneho práva, bolo nutné posúdiť, či ŠFRB je možné chápať ako dodávateľa v zmysle chápania tohto pojmu cez optiku komunitárneho práva. Ani v tomto prípade nemožno dospieť k záveru, že ŠFRB spĺňa pojmové znaky dodávateľa podľa ustanovenia § 52 ods. 3 OZ.

33. Senát dovolacieho súdu, ktorý koná v danej veci, sa stotožňuje so závermi vyjadrenými v uznesení iného senátu z 29. apríla 2019 sp. zn. 4Cdo/106/2018 a nevidí žiadny dôvod na zmenu právneho názoru vyjadreného v označenom rozhodnutí alebo na odklon od právneho názoru v ňom vyjadreného, a teda ani dôvod na postúpenie veci veľkému senátu najvyššieho súdu [rozsudok dovolacieho súdu z 10. novembra 2016 sp. zn. 3Cdo/174/2016 (R 17/2017)]. Rovnaké závery napokon prijal senát aj vo svojom uznesení sp. zn. 8Cdo/9/2019.

34. I napriek uvedenému nebolo možné dovolaniu vyhovieť, nakoľko rozhodujúcou skutočnosťou, na ktorej súdy nižších inštancií založili v danej veci svoje zamietajúce rozhodnutia, bola skutočnosť, že nároky žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia zo zrušenej Zmluvy o poskytnutí podpory, boli premĺčané. Oba súdy (hoci každý z nich z iných dôvodov) potom zhodne uviedli, že na premĺčanie nárokov žalobcu bolo potrebné aplikovať občianskoprávne (nie obchodnoprávne) ustanovenia o premĺčaní. Inak povedané, hoci odvolací súd nesprávne vyhodnotil Zmluvu o poskytnutí podpory ako zmluvu, ktorá má spotrebiteľský charakter, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil z dôvodu, že nároky uplatnené v žalobe považoval za premĺčané z dôvodu uplynutia 2 ročnej subjektívnej premĺčacej lehoty podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Rozhodujúcou v danej veci preto nebola ani tak otázka charakteru Zmluvy o poskytnutí podpory, ale otázka aplikácie noriem upravujúcich premĺčanie, t. j. či sa nároky žalobcu premĺčujú podľa noriem občianskeho alebo obchodného práva. Potom i napriek tomu, že odvolací súd použil občianskoprávnu normu (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) na premĺčanie uplatneného nároku odvodzoval z nesprávneho vyhodnotenia charakteru Zmluvy, túto aplikoval správne, keď i dovolací súd je názoru, že na premĺčanie nárokov zo Zmluvy o poskytnutí podpory bolo potrebné aplikovať normy občianskeho práva. Rozhodujúcim právnym posúdením tak bola v danej veci otázka aplikácie noriem upravujúcich premĺčanie nároku, hoci k záveru o aplikácii noriem občianskeho práva odvolací súd pristúpil po nesprávnom vyhodnotení charakteru Zmluvy. Samotný záver tohto súdu o tom, že nároky žalobcu premĺčané boli, však správny bol.

35. Podľa § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

36. Právne posúdenie je potom činnosť súdu, pri ktorej na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

37. Pre dôvodnosť podaného dovolania preto nestačí iba jeho procesná prípustnosť podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ CSP, ale i skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie spočívalo v nesprávnom právnom posúdení veci (čo však v danej veci nenastalo).

38. Posúdenie dovolateľom nastolenej právnej otázky vychádzalo z toho, že Zmluva o poskytnutí podpory nemala charakter spotrebiteľskej Zmluvy, čo malo podľa dovolateľa automaticky smerovať k záveru o aplikácii noriem obchodného práva na premĺčanie uplatnených nárokov. Jej zodpovedanie však predstavovalo iba dielčiu, nie však rozhodujúcu skutočnosť, keď iba samotná skutočnosť, že Zmluva nemala charakter spotrebiteľskej zmluvy, nemohlo automaticky viesť k záveru o jej čisto obchodnoprávnom charaktere s potrebou aplikácie noriem obchodného práva na premĺčanie nárokov z nej plynúcich (viď i závery rozsudku súdu prvej inštancie). Ak by potom dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu iba preto, že tento nesprávne vyhodnotil predmetnú Zmluvu ako

spotrebiteľskú, hoci následne vo veci správne aplikoval normy občianskeho práva na premlčanie nárokov z nej plynúcich, bolo by jeho rozhodnutie čisto akademické a bez významu k napadnutému odvolaciemu rozhodnutiu, keďže odvolací súd by musel vo veci opätovne rozhodnúť rovnako. V danej veci teda podstatným bolo to, že nároky žalobcu sa premlčovali v lehotách upravených normami občianskeho (nie obchodného) práva, čo správne konštatoval i odvolací súd (hoci z iného dôvodu než súd prvej inštancie), a preto jeho rozhodnutie nespočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci. Navyše žalobcovi bola známa skutočnosť (práve z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), že samotný charakter Zmluvy, nemohol viesť k jedinému záveru o potrebe aplikácie noriem obchodného práva na premlčanie. Záver o tom, že na premlčanie ním uplatnených nárokov možno vzťahovať normy občianskeho práva, preto nemohol byť pre neho ani prekvapivý.

39. Ako už bolo uvedené, žalobca pri poskytovaní podpory vo forme úverov nevykonáva podnikateľskú, ani obchodnú činnosť, a teda ho nemožno považovať za podnikateľa v zmysle § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka. Jeho činnosť preto podnikaním nie je (§ 2 ods. 1 Obchodného zákonníka). Obchodný zákonník predovšetkým upravuje postavenie podnikateľov, obchodné záväzkové vzťahy, ako aj niektoré iné vzťahy súvisiace s podnikaním (§ 1 ods. 1 Obchodného zákonníka).

40. V danom prípade žalobca poskytoval podporu (i vo forme poskytnutia úveru) na základe a za podmienok, upravených v osobitnom predpise, ktorým v danej veci bol zákon č. 607/2003 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania (ďalej len „Fond“). Tento prepis vo svojich ustanoveniach komplexne upravoval všetky podmienky (§ 5 až § 12), za ktorých bol Fond oprávnený poskytovať o. i. úvery, vrátane vymedzenia podstatných náležitostí uzavretej Zmluvy o poskytnutí podpory (údaje o zmluvných stranách, účel, výška a druh poskytovanej podpory, spôsob plnenia záväzkov zmluvných strán, boli základnými náležitosťami každého zmluvného vzťahu). V zmluve boli tiež dohodnuté sankcie za oneskorené splácanie (nedodržanie splátkového kalendára), za neoprávnené použitie poskytnutej podpory, za neumožnenie kontroly na stavbe, resp. za iné porušenie zmluvných podmienok. Podpora poskytnutá z prostriedkov Fondu bola navyše určená výhradne len na úhradu faktúr a iných platobných dokladov a nemohla byť žiadateľovi poskytnutá v hotovosti. Poskytnutú podporu musel žiadateľ čerpať iba v súlade s podmienkami zákona č. 607/2003 Z. z. (ďalej nariadenia vlády č. 650/2006 Z. z. ktorým sa ustanovovali podrobnosti o druhoch a výškach poskytovaných podpôr na jednotlivé účely z prostriedkov Štátneho fondu rozvoja bývania, vyhlášky Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 161/2004 Z. z. o podrobnostiach obsahu žiadosti o poskytnutie podpory z prostriedkov Štátneho fondu rozvoja bývania, o technických podmienkach a o dĺžke času uskutočnenia stavby v znení vyhlášky MVR SR č. 663/2004 Z. z.) a zmluvne dohodnutými podmienkami. Je potom zrejmé, že Fond pri poskytovaní podpory vo forme úveru, neuzatváral Zmluvu podľa ustanovení Obchodného zákonníka. V danej veci tak nešlo o typický úver v zmysle ust. § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ale o úver, poskytovaný na základe osobitného predpisu, ktorým bol zákon č. 607/2003 Z. z., a to za podmienok v ňom uvedených a bližšie špecifikovaných v samotnej Zmluve, ktorej náležitosti rovnako upravoval tento predpis. Podpora z Fondu sa tak poskytovala len špecifickej skupine žiadateľov za zákonom stanovených podmienok, ktoré boli pre žiadateľa priaznivejšie než podmienky, za ktorých by si vedel obstaráť finančné prostriedky na kapitálovom trhu (t. j. za iných než komerčných podmienok).

41. Dovolaciemu súdu sú známe závery rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. marca 2013, sp. zn. 6MCdo/4/2012, v zmysle ktorých „Zmluva o úvere upravená ustanoveniami § 497 až § 507 Obchodného zákonníka je tzv. absolútnym obchodom, čo znamená, že sa tento právny vzťah bez ohľadu na povahu jeho účastníkov spravuje Obchodným zákonníkom“, avšak tieto (vzhľadom na osobitnú úpravu postavenia Fondu a podmienok pre poskytovanie podpory) nemožno bez ďalšieho aplikovať i v posudzovanej veci. Ako už bolo uvedené, podmienky pre poskytovanie podpory (vo forme úveru) boli komplexne upravené v zákone č. 607/2003 Z. z. a v podrobnostiach špecifikované v samotnej Zmluve, rovnako uzavretej podľa tohto osobitného predpisu. Nešlo teda o úverovú zmluvu uzatváranú podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Ak strany mali záujem riadiť sa pri poskytovaní úveru ustanoveniami Obchodného zákonníka, mohli si v Zmluve dohodnúť, že ich záväzkový vzťah sa bude spravovať Obchodným zákonníkom (§ 262 Obchodného zákonníka).

42. Zmluvné strany si však v uzavretej Zmluve naopak dohodli, že „ich práva a povinnosti sa budú riadiť predovšetkým zákonom č. 607/2003 Z. z. a ostatnými právnymi predpismi upravujúcimi vzťahy k ŠFRB a ďalej ich vzájomné vzťahy sa budú riadiť ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, najmä Občianskym zákonníkom, zákonom o katastri č. 162/1995 Z. z., zákonom č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu a zákonom č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách (viď článok XII bod 12.3 Zmluvy)“. Strany si tak pre úpravu ich záväzkového vzťahu, aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka, nedohodli. I z ďalších zmluvných dojednaní vyplývalo, že si strany pre úpravu svojich vzťahov dohodli aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka (napr. čl. IV. bod 4.9., čl. VII bod 7.1., 7.2., čl. X a pod.).

43. Dovolací súd má za to, že na aplikovanie obchodnoprávneho režimu bolo potrebné, aby medzi stranami existoval záväzkový vzťah spĺňajúci podmienky § 261 ods. 1, 2 alebo 6 Obchodného zákonníka. V danej veci (ako už bolo uvedené vyššie) takýto vzťah nevznikol, keďže komplexnú úpravu poskytovania podpory vo forme úveru Fondom upravoval výlučne osobitný predpis, ktorým bol zákon č. 607/2003 Z. z.. Aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka si potom nedohodli zmluvné strany ani v samotnej Zmluve (§ 262 Obchodného zákonníka). Ak sa potom práva žalobcu na vrátenie úveru (titulom zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie) nespravovali Obchodným zákonníkom, bolo potrebné ich posudzovať podľa všeobecnej právnej úpravy, ktorou boli ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to vrátane „zániku“ práva domôcť sa plnenia v dôsledku vzniesenia námietky premĺčania. Pri rešpektovaní princípu *lex specialis a lex generalis* platí, že ak osobitný predpis (v danom prípade zákon č. 607/2003 Z. z.) nemal blanket na použitie Obchodného zákonníka, bolo potrebné použiť základný predpis občianskeho práva, a to Občiansky zákonník. Iná by bola situácia, ak by medzi stranami existoval záväzkový vzťah spĺňajúci podmienky § 261 ods. 1, 2 alebo 6 Obchodného zákonníka. V takomto prípade by sa premĺčanie nároku mohlo spravovať Obchodným zákonníkom i napriek tomu, že by sa predpoklady samotného nároku spravovali Občianskym zákonníkom (IV. ÚS 214/04).

44. Dovolací súd preto konštatuje, že hoci žalobca vymedzil dovoláciu právnu otázku (ohľadne charakteru Zmluvy o poskytnutí podpory) v súlade s § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, z dôvodu ktorého bolo v tejto otázke jeho dovolanie procesne prípustné, pričom jej vyriešenie odvolacím súdom nebolo správne, dovolaniu nebolo možné vyhovieť, nakoľko v danej veci rozhodujúce právne posúdenie (aplikácia občianskoprávných noriem o premĺčaní) bolo odvolacím súdom vykonané správne, a preto v konečnom dôsledku jeho rozhodnutie nespochývalo v nesprávnom právnom posúdení veci. Ak by potom dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie iba pre nesprávne vyhodnotenie charakteru uzavretej Zmluvy odvolacím súdom (tejto dieľšej otázky), išlo by o rozhodnutie čisto akademické, bez praktického dopadu pre právne postavenie sporových strán.

45. Najvyšší súd preto dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietol podľa § 448 CSP.

46. V ďalšom dovolací súd nepristúpil i k preskúmaniu opodstatnenosti záverov súdov ohľadne platnosti/neplatnosti Dohody o splátkach z 12. marca 2009, ktorej obsahom malo byť i uznanie dlhu (vrátane nárokov z nich plynúcich), keďže žalobca v tomto smere nevymedzil žiadnu dovoláciu otázku spôsobom podľa § 431 až 435 CSP.

47. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

48. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu,

ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnu, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad 1Cdo/126/2017, 1Cdo/206/2017, 1Cdo/208/2016, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 3Cdo/132/2017, 4Cdo/14/2017, 4Cdo/89/2017, 4Cdo/207/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/186/2016, 8Cdo/78/2017, 8Cdo/221/2017).

49. Pokiaľ procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 CSP, nevymedzí právnu otázku, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/), alebo ktorá v dovolacom konaní ešte nebola vyriešená (písm. b/), príp. ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/) dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku a ktoré rozhodnutia mal dovolateľ na myslí, v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom predpokladaný cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty právnej otázky, nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd. V opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný svojvoľný dovolací prieskum priechiaci sa nielen, vo všeobecnosti, novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale konkrétne aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 3Cdo/6/2017).

50. Žalobca v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 CSP (pokiaľ išlo o posúdenie platnosti/neplatnosti Dohody o splátkach z 12. marca 2009, ktorej obsahom malo byť i uznanie dlhu) v dovolaní vyššie uvedeným spôsobom nešpecifikoval relevantnú právnu otázku od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a pri ktorej riešení sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/), alebo ktorá v dovolacom konaní ešte nemala byť vyriešená (písm. b/), príp. ktorá mala byť dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/). Iba samotná polemika žalobcu s právnymi závermi odvolacieho súdu, eventuálne spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd (o týchto skutočnostiach) rozhodol, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ CSP. Dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú právnu otázku (ohľadne predmetného nároku - bod 44 tohto rozhodnutia) mal žalobca na myslí.

51. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

52. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok